Få nu aflivet de *chanceløse grise*

Svinefagdyrlæge Kristian Krogh, LVK, opfordrer alle svineproducenter til at sørge for at få aflivet de grise, der alligevel ikke vil overleve medicinsk behandling eller aldrig bliver til et "godt liv". Han synes dog, at man blevet bedre til at aflive de chanceløse grise, men mener, at man godt kan blive endnu bedre

Af Anja Jacobsen

LVK afholder ligesom flere andre dyrlægepraksisser obduktionskurser. LVK afholder kurserne i samarbejde med Intervet Schering-Plough, og på Sjælland foregår de hos Daka i Ringsted, hvor svineproducenter og deres medarbejdere kan møde op med nyligt aflivede eller selvdøde grise, som de så kan få et indblik i, hvordan man obducerer og selvfølgelig også få en forklaring på, hvorfor netop deres grise var syge.
Kursisterne får et indblik i, hvordan man obducerer en gris, og hvordan de mest almindelige svinesygdomme ser ud.
Hyologisk har fået lov til at deltage i dagens obduktionskursus med Kristian Krogh hos Daka i Ringsted.
Selvom kurset foregår fredag eftermiddag er små 20 personer mødt op.
Kristian Krogh obducerer en nyfravænnet gris, så alle kan se, hvordan man skal gøre det. Han fortæller, hvordan de forskellige snit skal lægges, hvad de forskellige organer hedder, og hvad det er for nogle tegn på sygdom, man skal lede efter.
Men han forsøger også at gøre det klart for kursisterne, hvor nemt det egentlig er at skade grisene, når man håndterer dem under de forskellige arbejdsrutiner i staldene. For eksempel når patte- og smågrise skal kastreres, behandles og så videre.

En gris er ikke en kat

– Grises led og knogler er ikke så stærke, som man tror. De ser meget muskuløse og stærke ud. Men faktisk får grisene meget hurtigt brud på knoglerne. Eller de får såkaldte sportsskader.
– Ved en sportsskade forstås, at grisene får et forkert vred eller stræk af led, brusk og muskler, som kan sætte sig til irritation eller en direkte betændelsestilstand.
Det kan ske, hvis man løfter dem forkert, smider med dem, presser dem tæt sammen i stierne eller lignende. Man skal derfor være meget forsigtig, når man skal håndtere grisene i forbindelse med kastration, halekupering, antibiotikabehandling, vaccination og lignende.
– De er ikke ligesom katte, der kan holde til langt mere, og som altid lander på benene, hvis de mister fodfæstet og falder ned fra noget, forklarede han.
– Man må aldrig løfte grisene i forbenet. Skal man løfte dem, skal man løfte dem i det ene bagben. Man tager forsigtigt fat i underbenet omkring hasen og løfter dem stille og roligt op ved at støtte med den anden hånd under maven på grisen.
At man faktisk kan komme til at gøre meget skade på grisene, hvis man håndterer dem forkert, illustrerede Kristian Krogh ved følgende eksempel:
– I en besætning havde man problemer med ledbetændelse hos grisene. Da man begyndte at registrere, helt nøjagtigt, hvor ledbetændelsen sad, opdagede man, at rigtig mange af grisene havde ledbetændelse i det ene forben. Da medarbejderne efterfølgende blev observeret under håndteringen af grisene, viste det sig, at en af medarbejderne konsekvent smed grisene forkert ned i stierne efter kastration, så de landede hårdt på det ene forben.
– Det var ikke i ond mening, men medarbejderen var simpelthen ikke opmærksom på det. Han lavede selvfølgelig om på proceduren fremover.

Sjældent set tarmdrejning

Kristian Krogh var meget glad for, at han havde fået mulighed for at demonstrere obduktion på denne gris, der var fravænnet dagen før, fordi den havde en ret sjælden lidelse, som han ikke tidligere havde set hos så lille en gris.
De to kvindelige medarbejdere, der havde haft grisen med, havde selv slået den ihjel, men fortalte, at den havde haft det meget skidt.
Det kunne Kristian Krogh godt forstå.
– Den er død af en tarmdrejning. En drejning af tyktarmsslyngen. Den del af tarmen,

En næsten slagtefærdig gris var ramt af flere ting. Der var en bakteriel infektion i albueleddet på det ene forben og den havde mycoplasmalungesyge. Dens lunge havde øverst betændte røde områder, hvor lungen simpelthen var klappet sammen. Svineproducenten fortalte, at grisen havde haft spidse øre, da den blev leveret, så han regnede med, at den havde haft noget ørebetændelse. Det kunne have været indgangsport for den bakterielle infektion i albueleddet.

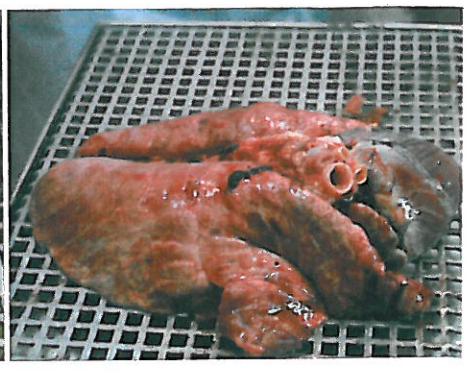

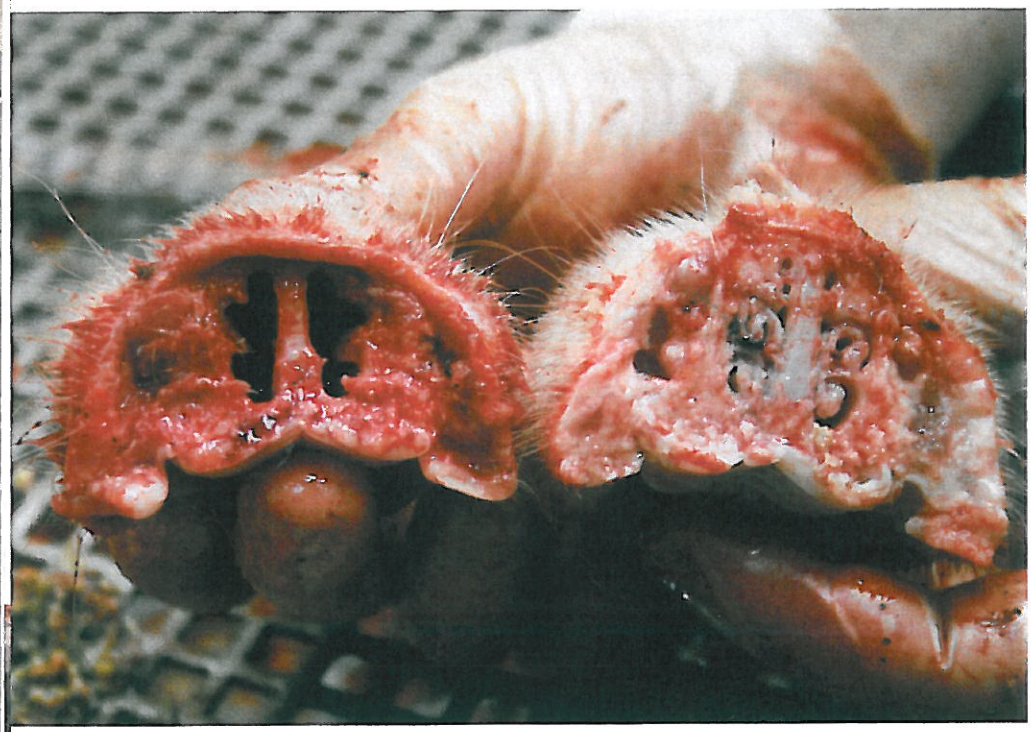

Kristian Krogh savede trynen over på en gris, der var ramt af nysesyge og sammelignede den med trynen fra en gris uden nysesyge. Nysesygen "æder" de indvendige strukturer og ødelægger funktionen af slimhinder og lignende, så grisene bliver mere modtagelige over for sygdom. Trynen til venstre er ramt af nysesyge.

kan slå ned over alt i dyrenes led og give ledbetændelser.

Grisen havde imidlertid en bakteriel -infektion i albueleddet på det ene forben, som sandsynligvis skyldtes streptokokker.

– Ørebetændelse kan godt være indgangsport for infektion i grisenes krop. Men det kan en navlebetændelse også. Ligesom en sportsskade, et forkert vred eller lignende i albueleddet, også kunne sætte sig til noget infektion her, sagde Kristian Krogh.

– Har grise store bylder i leddene, kan man ikke redde dem, fortalte Kristian Krogh. Der er ikke andet at gøre end at aflive grisene.

– Afgrænsede bylder i muskulaturen betyder normalt ikke det store for grisens velfærd og produktivitet. De kan skæres fra på slagteriet.

Ondartet lungesyge koster

Kristian Krogh vidste, at en af deltagerne kom fra en besætning med ondartet lungesyge, som godt nok ikke er i udbrud lige for tiden. Men han demonstrerede, hvordan ondartet lungesyge ser ud på en af de medbragte grise fra ejendommen.

Kristian Krogh fortalte, at ondartet lungesyge kan medføre helt op til 50 til 70 procent døde i smågrisestalden, hvis sygdommen ikke behandles.

Det er en alvorlig sygdom, som kan give omfattende skader på lungen. I nogle tilfælde så omfattende, at grisen dør nogle få timer efter, den er blevet syg.

– Der er imidlertid masser af besætninger, som er smittet med ondartet lungesyge, hvor det akutte udbrud er overstået, og man ikke mærker så meget til sygdommen længere, fordi man har fået brudt smittevejene.

– Man er ikke fri for ondartet lungesyge, før besætningen er testet negativ for de bakterier, som er skyld i denne sygdom. Nogle vil måske sige, at man er fri, når der ikke er ondartet lungesyge i udbrud, men det er man kun, hvis ens SPF-status siger det. Og så skal man være testet helt fri ved hjælp af blodprøver.

– Der kan opstå problemer med ondartet lungesyge igen, altså akutte udbrud, hvis besætningen får problemer med andre sygdomme – for eksempel almindelig mycoplasmalungesyge eller virussygdomme. Det kan også skyldes forkert klima, for høj belægning

som er drejet, er helt blodsprængt og rød. En sådan tarmdrejning ser man ikke så tit hos så små grise.

– Dens mave og tarmsæt er næsten helt tomt. Den har kun drukket noget vand i det seneste døgn. Den har virkelig haft ondt.

– Den har sikkert fået tarmdrejningen i forbindelse med fravænningen, hvor grisene kan vælte rundt i mellem hinanden, hvis det kommer til at gå for voldsomt til.

Myc-lungesyge og bakteriel infektion

En anden af deltagerne havde taget en stor – næsten slagtefærdig gris – med på kurset.

Han havde også lige aflivet den umiddelbart, før han tog afsted til kurset. Han fortalte, at den havde været syg i længere tid. Den havde flere bylder på kroppen, men havde imidlertid stadig ædt og drukket.

Han havde lagt mærke til grisen, allerede da den blev leveret. Den havde nemlig meget spidse ører, så han mente, den havde haft noget ørebetændelse i smågrisestalden. Det var hans erfaring, at han godt kunne få problemer med disse grise senere.

Da først grisen var åbnet, konstaterede Kristian Krogh, at der var flere ting i vejen med den. Den havde mycoplasmalungesyge. Grisens lunger var røde i nogle af de øverste områder, idet lungen er klappet sammen i disse områder. Svineproducenten vidste godt, at hans leverandør havde mycoplasmalungesyge.

Blodforgiftning med mycoplasmabakterier (som giver mycoplasme ledbetændelse) ▸

En nyfravænnet gris havde en tarmdrejning i tyktarmsslyngen. Ifølge Kristian Krogh, LVK, ses det ikke så tit ved så små grise. Små 20 mennesker var mødt op til obduktionskurset ved Daka i Ringsted.

Flere smågrise var ramt af ondartet lungesyge. Her er en lunge fra sådan en gris. Ondartet lungesyge giver nogle anderledes forandringer i lungerne end mycoplasmalungesyge. De angrebne områder ligner knuder af højrødt og tungt levervæv.

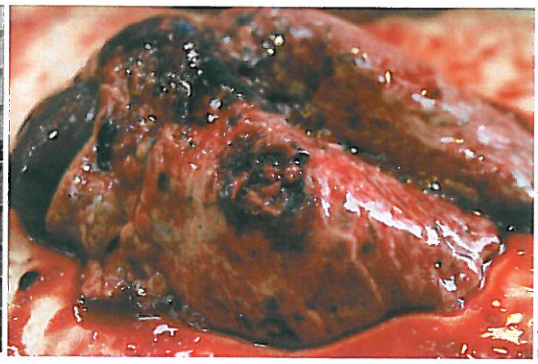

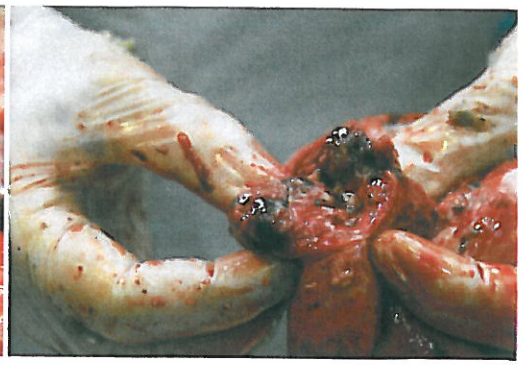

eller sammenblanding af grise fra forskellige hold – altså at man ikke overholder holddriften, fortalte han.
– I sådan en vinter, vi lige har været igennem, er luftskiftet svært at styre. Der kan nemt komme for meget koldt luft ind i stalden. Og grise er ikke anderledes end os. Hvis de fryser, bliver de syge.
Ondartet lungesyge giver nogle anderledes forandringer i lungerne end mycoplasmalungesyge. De angrebne områder ligner knuder af højrødt og tungt levervæv. Men hele den ene lunge kan også være angrebet.
Det tager 6-12 timer fra grisen er smittet, til den bliver syg af ondartet lungesyge.
– Derfor kan SPF-fri grise også nå at blive smittet på slagteriet, hvis de skal stå der natten over, inden de bliver slagtet. Sker det, vil de blive kaseret, da akutte syge grise med feber ikke kan slagtes. Feber er tegn på infektion.

Nysesyge er sjældent i udbrud

Kristian Krogh demonstrerede også, hvordan nysesyge ødelægger vævet i grisenes tryner. En af deltagerne kom fra en besætning med nysesyge.
Kristian Krogh savede trynen over på både en gris uden og med nysesyge. Det var tydeligt at se forskel. Der var større huller i strukturen i trynen på grisen med nysesyge. Slimhinderne er væk.
– Grisens immunforsvar i slimhinderne virker derfor ikke optimalt, og den bliver mere modtagelig over for andre infektioner og sygdomme, sagde han.
– Nysesygen er også en tabsvoldende sygdom. Ramte grise vokser langsommeren end ikke angrebne grise. Sygdommen ses dog sjældent i udbrud her i Danmark. De besætninger, der har den, vaccinerer mod den. Eller også er de blevet saneret og er derfor sluppet af med den.
– Så ligesom dysenteri er det en uddøende sygdom her i Danmark.
– Nysesyge bliver slæbt ind i staldene med dyr eller mennesker, mindede Kristian Krogh deltagerne på kurset om.

– Derfor skal I absolut ikke gå hjem i jeres besætninger nu. Ikke før I har vasket jer grundigt og skiftet tøj og sko.

Få nu aflivet de chanceløse grise

Kristian Krogh afsluttede dagen med at opfordre deltagerne til at sørge for at udvise rettidig omhu og få aflivet de grise, som alligevel ikke kan reddes.
– I er generelt blevet bedre til det i de senere år, men I kan blive endnu bedre. Dels er der et dyrevelfærdsaspekt i det, dels vil det kunne reducere smittepresset i besætningerne og dels spilder man ikke foder på grise, som alligevel ikke kan få et godt liv, pegede han på.
– Jeg håber, det bliver sådan, at jeg ikke skal beskæftige mig med disse grise, som skulle have været aflivet, når jeg er på besætningsbesøg.
– Når I har aflivet dem, så prøv at skære dem op, og hvis der er noget spændende, ring til dyrlægen og drøft det med ham, eller frys det ned – enten hele eller dele af grisen – så kan vi besætningsdyrlæger jo se på det, når vi kommer på besøg, sagde han.